

Omsorg, læring og oplysning når børn og voksne oplever brud mellem vigtige relationer – Center for Familieudvikling, 25/10.

Kan man overhovedet dele børn? Indledning af Annette Due Madsen:

Kan man overhovedet dele børn? De er jo hele mennesker. Vi skal danne ramme for at børn kan dele deres historie med de voksne.

Forældre kan have svært ved at rumme barnet sorg, og barnet kan have svært ved at gøre forældrene ked af det ved at fortælle dem, at det er dem der er årsagen til deres sorg.

Hvert tredje barn er skilsmissebarn.

Børn beretter om, at der er meget at huske på:

- Hvor skal jeg være i morgen?
- Hvad skal jeg huske at sige videre?
- Hvad skal jeg huske at jeg ikke må sige videre?

Ensomhed. Mangel på plads til at dele deres sind med de voksne. At have plads i hovedet til mor, far plus nye kæresten, plus skole -> unge bliver udsat for et forventningspres.

Unge der selv skal bestemme hvem/hvor/hvornår, har svært ved at gøre alle parter glade.

Flere brud i samme familie: det er også tit svært ikke længere at have kontakt til eks-stedforældre.

Skal vi hjælpe børnene, må vi også hjælpe de voksne. Skilsmisse er meget tit en pålagt smerte.

De primære grunde til skilsmisse er stress og mangel på kommunikation.

Alligevel forventes der, at parret, efter en skilsmisse kan samarbejde. Det er op til familien selv at starte forfra. Sådant bør det ikke være. Børn der deles er både et fagligt, socialt, personligt og politisk anliggende.

Hvorfor er det vigtigt, at medier sætter fokus på skilsmisser? v/ Niels, kampagneredaktør, Danmarks Radio.

I løbet af uge 43, hvor Danmarks Radio havde tema om skilsmisser, er der blevet bragt 300-400 forskellige indslag.

Gennem deres undersøgelser har DR fundet ud af, at:

- 91% af fraskilte oplevede skilsmissen som konfliktfyldt
- 75% vurderer, at skilsmisse er en stor psykisk belastning for børnene
- 30-40% af skilsmissebørn har ikke haft nogen at tale med
- 11% er blevet tilbudt hjælp fra myndigheder

DR har oplevet, at dette tema er det sværeste tema at få folk til at deltage i. Børn vil meget gerne deltage, og tale om tingene. De voksne vil ikke.

Der blev vist en video med Patricks historie: hans mor måtte ikke blive lukket ind i farens nye hus, og kunne derfor ikke se Patricks nye værelse. Det samme gjaldt den anden vej rundt. Flere børn fra videoen udtalte sig:

- "Det er som om man har to personligheder"
- "Nogle gange er det svært at finde ud af, hvem af dem jeg er"

- "Mine fætters forældre er gode venner, selvom de er skilt. Det er det bedste man kan gøre for børnene."

Hvordan kan man skabe sammenhængende identitet når to verdener skal integreres? v/Per Schultz Jørgensen, professor i Psykologi.

Skilsmissen er en ydre social splittelse, der kan blive til en identitetsmæssig konflikt og en indre disharmoni.

Hvordan bygger vi bro mellem splittede parter?

Grundlaget for de fleste skilsmisser: manglen på evnen til at tale sammen.

Det sværeste for barnet:

- at flytte væk
- mor og far er uvenner
- at skulle vælge

Det bedste ved skilsmissen for barnet:

- gladere forældre
- mindre skænderi
- større og flere gaver

Hvad gør dette ved børnene? Og ved relationerne?

Undersøgelser viser, at skilsmisse børn på lang sigt ikke nødvendigvis er mindre lykkelige, men hvis man stikker de kliniske undersøgelser en tak dybere, viser det sig også at de fleste skilsmissebørn lever som single som voksne. Er dette beskyttelse mod nye tab? Singletilværelsen er ikke nødvendigvis frivillig, men automatisk indlejret i et beskyttelsesmønster.

Forældrenes konflikter er ofte uafsluttede og derfor destruktive. Børn forsøger så godt som muligt at være loyale lige dele overfor både mor og far, men det er svært, og der lægges låg på problemerne. Dette lagres så i selvforståelsen.

Benyttet teoretiker, Rudolf Schaffer)

Skilsmissen skal ses i et længerevarende forløb. Alle børn tilpasser sig, men gennem tilpasningen sker der en række psykologiske processer – hvad gemmer sig her? Overfladetilpasning (dobbelthed medfører nedprioritering)?

- Tilpasningssyndromet

Benyttet teoretiker, Erikson

Identifikation er en aktiv proces, der i en større livsændring udsættes for: tab, den jeg ligner eller gerne vil være er ændret/væk.

Identitetsarbejdet gennem sociale konstruktioner. Konsonans kontra dissonans – at dæmpe, reducere, lægge låg på

Børns identifikation: som en fuglefod om en gren

Relationer = brobygning. Tillid: skabes primært af forældrene, men også af andre betydende netværk som fx skolen etc.

Børn skal inddrages, men hvor går grænsen?

En skilsmisse kan true børns identitetsarbejde -> fragmentering, iboende oplevelse af tab

Sæt livskunst på skoleskemaet – om hvorfor relationer også er et læringsfelt v/ Vibeke Vindeløv

Vi har et ansvar overfor hinanden. I et samfund hvor der er øget frihed og flere valg der skal tages, medfører det et behov for viden og værktøjer til at klare sig i disse labyrinter.

Især viden om parforhold og familieføring er vigtige begreber, som alle bør kende.

Før fødslen: når gravide forældre er i gang med fødselsforberedende tiltag, er det et godt tidspunkt til at formidle viden, fx i erfaringsudvekslende grupper etc. I denne tid er forældrene topmotiverede.

I skolen kan man undervise børnene i konflikthåndtering og i kærlighed, familieforhold og dertilhørende problematikker.

At lære redskaber og værktøjer til, at kunne følges ad i medgang, modgang og tomgang.

Hvorfor støttetilbud til børn og unge, der oplever brud i deres familie? v/ Grethe Nymark, Egmont Fonden

Egmont Fonden har afsat 40 mio. til en skilsmisseindsats fra 2012-2016.

Udgangspunktet: skilsmisse er blevet normalt, men der er intet 'normalt' ved en skilsmisse for et barn.

Fokusområder:

- barnets stemme
- forældreansvar (større viden omkring situationen for mit barn, forældrerådgivning)
- mobilisering af netværk

Arbejde:

- kapacitetsopbygning i organisationer
- forskning

Invitation:

Gå hjem møde for ansøgere d. 1. november kl. 15:30-18:00. Tilmedlingsfrist d. 29. oktober til mail@egmontfonden.dk.

Frist for ansøgninger: 3. december 2012

Norske erfaringer med kommunale tilbud v/ Morten Schau, BLD, Ligestilling Norge

Familieværn.

Fokus på barnets egen stemme er vigtigt.

Familievernkontorer: det er et samfundsanliggende at hjælpe familier gennem svære situationer.

- Rådgivningen er gratis og varetages af specialister
- Både familie- og parterapi
- Obligatorisk forældremægling ved skilsmisse

Projekt "Ser du meg?" – projekt for børn 2010-2012.

Paradoks: fædre kommer i højere grad på banen som omsorgspersoner og familiedeltagere, men dette gør konflikter større ved skilsmisser, fordi fædre vil være ligeså meget far som mor vil være mor.

Mange af tiltagene i Norge, også de politiske, lægger sig op ad, hvad Vibeke Vindeløv foreslog som tiltag herhjemme.
Der findes skilsmissegrupper i skolen. Erfaringer herfra er, at kurserne gør det lettere for børnene at tale med deres forældre.
"Godt samliv!" – projekt for nybagte forældre
Udarbejdelse af brochurer: 'barnets beste' til skilsmisseramte forældre. Udgives i december 2012.
Familiecentre: helse- og socialtilbud til familier
Læs mere i rapport fra Barneombudet fra april 2012.

Det nytter I: Evalueringer fra forældre i skilsmissekurser (PREP), v/ Søren Marcussen og Ruth Juul

SFI rapport (af Heidi Maj Ottesen) fremhæver:

- hovedårsag til skilsmisser: "vi kan ikke tale sammen" og "vi kan ikke samarbejde"
- dette er samtidig det de skal til at lære efter bruddet

Skilsmisse er ikke slutningen på en relation, men en ændring af relationen.

25% taler aldrig sammen

43% taler aldrig sammen om barnets trivsel

Skilsmissen er den tredjestørste stressfaktor ved livsændringer i Danmark. De to der er større, er død af ægtefælle og død af barn.

Skilsmisse er ikke blot en frihedsret, men også en livskrise (dog er dette sidstnævnte faktum ikke særlig anerkendt).

Forældrene er nødt til at være forældre samtidigt med, at være i krise over bruddet. Det er ikke noget man kan sætte på standby indtil man selv har fået det bedre.

I bruddet skal man passe på med at rose barnet for at klare skilsmissen godt – det er nemlig ikke barnets opgave!

Samarbejdet fremadrettet kan sammenlignes lidt med at agere "korrekte kollegaer" – man er ikke nødvendigvis tilfredse med dem, man skal arbejde sammen med, men derfor er der alligevel nogle etiketter og konstruktive måder at samarbejde på.

Det vigtige i relationen til den anden i bruddet, og overfor barnet, er at huske på 'iltmasken' – ligesom i flyet skal du huske at hjælpe dig selv, før du hjælper andre.

Evalueringer af Center for Familieudvikling:

- 72% af PREP-deltagere mener, at kurset giver bedre mulighed for at mestre bruddet
- 79-80% mener, at de har fået øget forståelse for børnene
- 41% mener, at de er blevet bedre til at samarbejde
- På kurserne har man oplevet markant stigning i deltagelse.

Det nytter II: At ændre holdninger til, hvordan vi møder børns livsudfordringer v/ Per Bøge, projekt OmSorg i Kræftens Bekæmpelse

Børns sorg er et voksent ansvar.

Børnene bliver ikke altid lukket ind i sorgprocessen. Vi har sygeliggjort sorg – der er jo i virkeligheden ikke noget i vejen med at være ked af det.

Et barn, som har et problem der ikke bliver hørt, set eller forstået, bliver tit stemplet som et problembarn. Vi skal være bedre til at se, at det er børn med et problem.

Hvis ikke vi lytter, forklarer og lukker børn ind, tager de undringen med sig selv og skulden på sig.

Tegninger åbner for kommunikationen. De er et godt redskab til at få barnets tanker ud, og til at forstå dem og tale ud fra tegningerne.

Voksne skal tale med børn, og børn skal kunne føle at de kan stole på de voksne: hvordan kan jeg stole på mor og far når de er totalt forandrede fordi de er blevet skilt?

De voksne, som børnene føler at de kan stole på, er tit andre nære pårørende.

Man må gerne se udover sine opgaver som fx skolelærer eller SFO-pædagog. Vi skal ikke være bange for at være tillidspersoner.

Undervisningsmateriale og implementering af handleplaner og sorggrupper kan findes på OmSorgs hjemmeside.